

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 8 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 8 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Corespondențele sunt a se adresa la:

Redacția „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.

Epistole nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr. pentru
care publicare.

„Irredentismul român.”

Unul dintre puținele diare ce ne mai vin dela Bucuresci*) reproduce după un diar francez un articol privitor la tema „irredentismului român.” După unele imputări la adresa guvernului român pentru „manifestații irredentiste”, diarul parisian se îndreaptă către maghiari în chipul următor:

„Dacă diarele din Viena, ear mai ales cele din Pesta, au luat cu înverșunare la răfuială pe România, cu ocasiunea incidentului sârbătorilor din Iași, este fiind că într'insul există o cestiu română, cestiu ardătoare, care există, nu în România, dar în Ungaria.

„Aproape trei milioane de români locuiesc poalele septentrionale ale Carpaților, și partea cea mai mare a acestor populații de rassă și de limbă română este supusă direct dominației guvernului maghiar; în unele provincii ele formează cea mai mare parte a populației.

„Printr'o ciudată fatalitate, problema atât de complicată, pe care diversitatea și antagonismul de răsă o impune guvernului monarhiei austriace să afle tot astfel de primejdiașă în toate părțile cari compun acest mare tot, în Bohemia, în Ungaria în Galitia. Ungurii, cari au protestat atât de mult și atât de cu înverșunare contra sistemului centralizator și a tentativelor de germanisare, al căruia cel mai ilustru reprezentant era principale Metternich, nu și fac nici-un scrupul acum, că sau scăpat de dominația nemțească, să aplice, cu asprimea și cu violența ce este în caracterul lor național, un sistem de maghiarisare cumplit asupra populaționilor române din Banat și din Transilvania; și se poate dice, că în acest imperiu austro-ungar, care intrunesc sub sceptrul Habsburgilor atâtea naționalități deosebite, paria monarhiei sunt Români, cari relevă direct de coroana Sântului Stefan. Un sistem electoral ingenios răpesce elementul român ori cea sănsă de a fi reprezentat în Parlament, nu într'o proporție ecuivalentă, dar nici într-o măsură oarecare.

„Guvernul reprezentativ în Ungaria nu există de cât pentru elementul unguresc, care singur este reprezentat, în vreme ce populaționile române, persecutate în limba lor, în scoalele lor, excluse de fapt

*) „Românul”, „Telegraful”, „Imperialul”, „Poporul”, „Resboiul W.”; alte nu ne mai vin; cauza necunoscută.

Red.

din funcțiunile publice, sunt supuse apăsării partidelor parlamentare, una din cele mai aspre, din cele mai tiranice, care poate fi.

„Se pricpele lesne efectele, care le produce nisice asemenea procederi de guvernămēnt, și simțemintele ce pot nasce în sinul populaționilor apăsate în ceea ce au ele mai prețios, atunci mai cu seamă când aceste populaționi văd că de cealaltă parte a Carpaților, un popor, frate prin sânge, prin limbă și prin religie, a reesit, după secoli de suferințe, să-si cucerească independență și libertatea.

„Acum există oare în România o partidă irredentistă după fasonul italian? Nici într'un chip. Situația celor două țări este cu desevârsire alta. Ca să nu mai vorbim de extrema desproporție de forțe, care există între România și Italia, ori care bărbat de stat străvechi din România, nu se poate să nu cunoască acea veritate elementară, că existența României este legată de existența unei Austriei puternice și prospere. În diu în care Austria ar fi sfîrmată și atât de nimică în cât să lase să se smulge din provinciile ce le deține de seculi, din diu aceea calea la Constantinopole ar fi deschisă, ear România, care are nenorocirea să se afle pe această cale, ar fi prima victimă a catastrofei ce ar fi distrus pe unica putere mare militară, care stă de pază pe acest punct al globului.

„Că doresc dar români, bărbati de stat serioși, cari au o justă idee despre condițiunile în cari poate trăi și a se desvolta judele regat latin de pe marginile Dunării? O desmembrare a Austriei, o anexare de provincii române ale imperiului? Nu, tot ceea ce simpatia înăscută a comunității de rassă și de limbă poate inspira locuitorilor României independente, este dorința ardătoare de a se da în fine dreptate populaționilor române, cari trăesc sub dominația guvernului Ungariei, de a nu se mai violenta aceste populaționi în simțemintele lor cele mai respectabile; de a nu se mai sforța prin procedări vecsatoare și tiranice, a le smulge limbă și naționalitatea; într'un cuvânt la Pesta, ear nu la Bucuresci este soluția cestuii Românilor din Austria: și fantoma Irredentismului român, care turbură repausul bărbătilor de stat unguri nu va peri de cât în diu justiției și a libertății.

„Amintescă și Ungurii cum numai în doi seculi de dominație Franței au reesit să și asimileze populaționi de rasă și de limbă germane astfel, că în diu de separație, desperarea acestor popoare a fost pentru Franța o consolare și o speranță totodată, și că dinaintea istoriei aceasta va fi

eterna sa onoare, justificarea dominației sale și titlul imprescriptibil al drepturilor sale pe viitor.

„Că pentru România, ea n-ar putea, în oara aceasta, să aibă altă nobilă ambicio, de cat a-si concentra toate forțele vîi ale activității sale și ale inteligenței sale pe vastul camp al lucrărilor ce a indeplinit și al progreselor ce cată a realisa.

„Trebue se facă cuceriri de acestea, cari nu o vor costa nici o lacrimă, nici o picătură de sânge, atâtă numai să fie călăuzită de o administrație înțeleaptă și onestă și sforțările ei să fie secundate de o politică într'adăvăr națională.”

Revista politică.

Sibiu, în 29 Iulie.

În Ungaria se simt și acum urmările afacerii dela Tisza-Eszlár. Aci în loc său escat, în timpul cel scurt dela publicarea sentenței unele incendiilor. Poporația de acolo are prepus, că jidovii ar fi urătorii incendiilor. La unul dintre aceștea, un jidov fu lovit cu furca de fer; o fată de jidov, dacă nu intrevine gendarmeria era gata să fie aruncată în foc. Un diar din Viena adauge la toate acestea, că terenii, de alțmintrea oameni trezi, au declarat, că mai aprindându-se ceva încă odată la oare-care dintre ei, trebuie să curgă sânge. Este de însemnat, că diarele din care împrumutăm scirile acestea sunt jidanoile. Semn dar, că spiritele în Ungaria sunt agitate. După Pojon vine Buda pestă la rând, unde se instalează tumulturile antisemitice. Cu altă ocasiune amintim de cele ce s-au întemplat în Buda pestă îndată după sosirea lui Moritz Scharf și a părinților lui acolo. Diarele sosite astăzi dela Buda pestă și dela Viena descriu pe larg tumultul de Mercuri seara. Multime de oameni au bombardat ferestrele casei jidovesci unde petreceau familia Scharf. Multimea a spart și prăvăliile din apropiare. Poliția, care eșise să domolească tumultul, n'a fost de ajuns, a trebuit miliția să vină întrajutoriu. „N. fr. Presse” esclamă: „Dău scie unde vom ajunge cu nebunia antisemitismului. Responsabilitatea guvernului unguresc crește din di în di.” Pentru seara de eri a fost consignată cavaleria. În strada Kerepes este cordoană militară, care nu permite să treacă decât oameni îmbrăcați cum se cade. Semnificative sunt cuvintele următoare din raportul diarului mai sus citat: În spitalul Rochus fură aduși mulți vulnerați. Se vede, că tumultul degenerase în luptă,

— Așa-i; eu a-si fi jurat, că sunteți doisprede în baracă. A da! am să te aud de seară. Mă voi duce în public; dară nu voiesc să sciu piesa înainte. La revedere, fătu-meu, mă duc să cercă să răpi bătrânu Sten vre-o lămurire despre năluca de aji noapte. Dar de unde este ramul acesta de cipresă, ce-l pui în cadrul doamnei sure?

— Încă ceva ce am uitat a'ți spune: dl Stenson l-a adus aici. Nu sciu ce a voit să facă cu el; l'a aruncat la picioarele mele, și fostu-ia intenționea sau nu, eu voiesc să fac cu el un omagiu acestei sérmane baronese Hilda.

— Nu te îndoii, Cristiane, aceasta a fost și intenția bunului bătrân. Mâne sau poimâne... Stai îmi amintesc datele... Doamne, tocmai astăzi este aniversarea moartei baronese! Acuma îmi explic eu cum de să a hotărît Stenson a veni aici, pentru a face rugăciuni.

— Apoi, dîse Cristian, desfăcând mica bandă de pergament, ce era în giurul ramului, și ce dl Goefle o ținu drept pantlică, cearcă a lămurî versurile din Biblie scrise aici. Eu mă grăbesc și ies înainte.

Asceptă! dîse dl Goefle, care și puse ochelarii ca se cetească banda de pergament, dacă mergi la castelul nou și dai pe acolo de dl Nils, care n'a venit la ojina, fă-mi placerea și-l prinde de urechi și-m-l adu. Vrei?

FOITA.

Cristian Waldo

sau

CALE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franceză de E. B.)

(Urmare).

— Bine, bine, pregătesc-te, băieți; eu îți-am promis, că am să-ți ajut.

— Dă nu-mi poți ajuta, domnule Goefle; am lipsă de tovarășul meu; alerg să-l caut.

— Ei bine, du-te. Într'aceea eu voi merge la Stenson, căci n'am avut încă prilegiul a-l saluta, și poate el nu mă scie aici. El nu vine nici când.

A! pardon, domnule Goefle, el vine, tocmai

acum a fost aici. Eu l'am văzut până ce erai dta dus... și chiar, vezi, mi-am uitat a-ți spune, că m'a

luat drept drac, sau drept fantom, căci s'a împă-

mântat grozav și a fugit, impedecându-se și vorbind

câte verdi-uscate.

— Așa! în adevăr! el este atât de poltron?

Dară eu n'am dreptul a-l batjocori, eu, care am credut, că văz doamna sură! și totuși, nu este cu

putință, să te fi luat Stenson drept ea?

— Nu sciu drept cine m'a luat, poate drept

umbra contelui Adelstan?...

— E! e! Se poate; iată portretul său, alătura cu portretul nevestei sale, el are cam statura și turnura dtale. Totuși... în costumul, cel ai acuma...

— Nu-l aveam încă, eram în hainele dtale cele negre.

— Ei, ce faci acum? Te maschezi?

— Nu; îmi pui masca în cap, decumva voi fi nevoie să merge să caut pe servitorul meu în castelul nou.

— Arată mi dară masca. Trebuie, că e foarte genantă?

— Nici de cum; este o mască de inventiunea mea, usoară și mlădioasă, toată de mătăsă, ea se pune în cap ca o căciulă, a cărei vizir îl poți ridică sau lăsa în jos după plac. Când masca este ridicată, de o acoperire pălăria, ea ascunde cel puțin părul, care este prea tuhos pentru a nu atrage atenție. Când este lăsat în jos, ceea ce pe afară, în clima aceasta, este foarte plăcut, ea nu rischează nici odată să cădea jos și eu n'am osteneala a innoda sau desnode mereu o pantelică, care se rumpe sau se incurcă. Vezi, nu este aceasta o inventiune fericită?

Minunată! Dar poți face să nu îți se recunoască glasul?

— O! Toćmai aceasta este talentul și specialitatea mea; trebuie să scii, fiindcă ai asistat la una din posnele mele.

despre care „Presse“ spune, că pe la 11 oare între popor de o parte și între poliție și sol dată de altă parte, dura încă pe stradă.

Telegramele, care au sosit adăuga delă Budapesta spun, că cordonul ține închis locul unde s-a petrecut tumultul de Miercuri seara. Prăvăliile și restaurațiunile în strădele învecinate sunt închise. Patrule tari percurg strădele. Poporațiunea, la părere din curioși, umblă în sus și în jos. Altă telegramă spune, că liniașteau în genere nu s-a turburat; adăuga însă, că s-au făcut mai multe arestări și că poliția pășește în contra grămadirilor de oameni cu toată energia.

În Bohemia se petrece afară de parlament încercarea unei împăcări între cehi și nemți, la care însă până acum lucră numai capii partidelor cehice. Organul cehilor juri stăruiesc cu tot adinsul pentru împăcare cu orice preț. Diareele nemțesci iau noțiune despre încercarea aceasta numai pentru ca să aibă ocaziune a spune cehilor, că nu se vor putea împăca cu deneșii.

Întâlnirea împăraților este tema cea mai însemnată, pentru toate foile austro-ungurești și germane. „Național Zeitung“ din Berlin se folosește de ocazie și împarte: Ultramontanilor și polonilor lectiuni aspre pentru ostilitatea lor contra alianței austro-germane. Nu și uită nici de maghiari, pe cari i amenință cu soarta Turciei și a Poloniei, dacă vor mai cochetă cu slavii și în special cu polonii. Aceștiori le spune respicat să și ea toate speranțele dela înființarea regatului lor.

Aceasta o spune și Gurco, generalul și guvernatorul rusesc din Varșovia, oficerilor rusești, intru'niți la un banchet, cu păharul plin de șampanie în mână, însă după cum afirmă „P. Ll.“, fiind treaz cu desăvârșire. Guvernatorul general vorbesce despre nisună de a se întări puterea slavismului; polonii se abdică, odată pentru totdeauna, de naționalitatea lor, să se părăsească fantasiile lor și se recunoască, că existența lor morală este basată numai în puterea slavismului.

„Politische Nachrichten“ din Berlin atrag atențunea asupra agitațiunilor polone din Prusia apusă și provicia Posen. Scopul signalului din „P. N.“ nu poate fi altul, decât, barbaților de stat germani se nu le scape din vedere nesună polonilor către un regat independent. Cu aceasta stă în legătură și eventualitatea unei modificări a atitudinei guvernului austriac față cu polonii din Galizia, la adresa căror se scrie din Berlin diarul „Bohemia“, că principalele Bismarck se silesce sau a abat politica austriacă îngribă dela cărarea aceasta (politeci slave) sau a și căuta despăgubire în alianță cu Rusia.

În sfîrșit pentru postul de ambasador francez pe lângă curtea din Viena s'a denumit Foucher de Careil. Judecând după diarele franceze, ambasadorul cel nou ar fi un literat bun, dar rău diplomat. „France“ din Paris este de părere, că la Viena, în filiala oficiului de externe a lui Bismarck, să cere un diplomat mai bun, căci aci are un diplomat ocazie cea mai bună de a vedea în cărtile diplomației germane.

Spania a fost în dilele acestea bântuită de una din acelea revoluțiuni, de cari este bogată istoria Spaniei. Vre-o câțiva oficeri și soldați din o garnisonă provincială au proclamat republika. Regele îndată a subscris un decret, prin

Cristian promise să-l aduce mort sau viu, dară el să nu avă a merge departe pentru a găsi pe servitorul său și pe acela al lui Goefle. În curte și veni ideea a se uita mai întâi în grajd, acolo găsi pe Puffo și pe Nils, horcajând împreună și ploați de beti, unul ca și celalalt. Ulfilaș, care suferea vinul mai bine, să preumbala prin curte foarte multă, că nu este pe însărcă singur; el aruncă din când în când către o privire frâtească celor doi soți ai săi de bete. Cristian înțelesă iute situația. Nils, care pricepea limba svedică ca și cea dalecarliană, a trebuit să servească drept interpret între cei doi bătrâni; pretenția lor născândă fu cimentată în pivniță.

Bielul lacheu mic n'avea nevoie de îspiti multă pentru a pierde amintirea stăpînului său, dacă l'a fi chinuit mult amintirea aceasta, până la momentul când, întins moale pe mușchiul uscat ce servă drept asternut de vite în țeara aceasta, cu obrazii animați și cu nasul inflăcărat, își uitase că și Puffo toate grijile din lumea aceasta vulgară.

Ei, disse dl Goefle către Cristian, pe care îl intențini în curte și care îi arăta spectacolul acesta atingător, că să trezi strengărul acesta, am să mă scap de servitul meu pe lângă d-lui.

Dară eu, domnule Goefle, replică Cristian foarte îngrijat, eu nu mă pot lăsa de acest dobitoc de Puffo. L'am scuturat în zadar, el este mort, și

care a suspendat constituția și a împuernicit ministerul se introducează legile marțiale în provinciile, în cari vor afla ei cu cale.

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Roman“.

Lipova, 7 August n. 1883. Este un fapt psihologic prea bine cunoscut, ce influență binefăcătoare au societățile, reunii diverse în desvoltarea omenimelui.

Și de asemenea un popor de astfel de conveneri sociale cu un scop oare care mai înalt, apoi de sigur poporul român este cel dintâi între aceste popoare. Societatea pentru fond de teatru român este una dintre cele puține, care conscient de starea mult lipsită a românilor sau format spre înălțarea spre unirea în cugete și simțire a lui. Si interesul ce l-arată acel popor românesc pentru a căruia bine s-a format aceea asociație — este de sigur barometrul demnității lui morale.

Venind deci la obiect am să constatăz cu cea mai viuă placere, că adunarea generală din est ană amintită societăți întinute în Lipova la 6 și 7 August au fost preste așteptare bine cercetată. Minimul 500 de oaspeti din giur și din departare s-au strins la această sărbătoare națională.

Din cele două ședințe întinute adăuga și eri estrag următoarele:

1. S'a votat o 100 fl. în bugetul pe anul viitor pentru acuizarea de diplome pe seama membrilor fundatori și ordinari pe viață a societății.

2. Averea totală a societății e de 31,570 fl. 87 cr., deci arată un crescământ de 3,860 fl. 55 cr., dela ultima adunare generală din anul trecut.

3. În decursul adunărilor membrei societății s-au înmulțit cu 1 fondator, 2 ordinari pe viață și 29 membri ordinari, odată de aceștia s'a incasat 57 fl. 35 cr. ca oferte marinimoase.

Viitoarea adunare generală s'a decis să fie întinută la Arad, 1884 în 28 August.

Concertul aranjat în seara de 6 August pe lângă aceea, că au adus un venit de circa 385 fl. au avut o reușită foarte bună.

Fiecare diletant și-a dat silință de a satisface așteptarea inteligenței și numărului public, ce era de față și i-a și reușit pe deplin.

Arta Doamnei Nicoară, — abilitatea caracteristică mai vîrstos de specialitate a coconitei Borbola, — scoala dășorei Jurma ne-ai întântat cu piesele armonioase execuțate pe fortepiano de Dnialor, — pledarea eroică a unicei române în costum național la această adunare (!) a Dășorei Adele Curtescu, — tonul cel duios a declamantei Dășorei Iulia Iancoviciu, — curagiul, vocea flecibilă și puternică a dășorei Vuculescu (10 Mai 1881 de V. Alexandri), — naivitatea atrăgătoare a Dășorei Bichiceanu (scopul omului de Bolintineanu) — au contribuit foarte mult la splendida reușită a concertului; — merită în fine toată lauda corul vocal din Lipova, care a cântat cu atâtă deosebită, după scurta-i existență de abia un ½ de an, — încât mai tot numărul la și repetat.

Balul de seară se promite să fie bine cercetat.

Din partea comitetului aranjator s'a făcut tot ce s'a putut pentru buna primire și încălcădare a oaspetilor, că și pentru buna reușită a reprezen-

ților cunosc, și ajunge pentru deosebi sau douăspredece oare!

— A! răspunse dl Goefle cam preocupat, mergi de-ți căută piesa și nu te supera; un băiat de spirit ca dta n'are să despereze nicăieri.

Și lăsând pe Cristian să se scoată din beleacum putea, el merge în micul seu pas scurt și direct, spre pavilionul gardului, locuit de Stenson, tot cu cele trei versuri din Biblie în cap,

Pavilionul acesta avea în parter un fel de tindă, unde dormea Ulfilaș, ca să nu fie singur, cu mult mai bucurios decât în locuința sa proprie, sub preteță, că aci este mai mult în apropierea unchiului său, a cărui bătrânețe reclamă supraveghierea sa. Ulf tocmai intrase în odaia aceasta: el să era trăntit pe patul său și horcaia deja. Dl Goefle voia să se urce în etaj, precănd sgomotul unei discuții îl opri. Două glasuri deosebite se convorbeau în mod foarte animat în limba italiană. Unul din glasurile acestei era elevat, ca acela al oamenilor cari nu se aud bine pe sine însuși; era glasul lui Stenson. El se exprima în limba italiană cu îndestulă usoară, deși cu accent urit și cu greșeli multe. Celalalt glas accentuat și vorbind limba italiană curat în ton limpede și cu o pronunțare foarte vibrantă părea că este audiată de surdul moșneag. Dl Goefle se miră, că bătrânu Stenson înțelege italianesc și să poate exprima bine rău într-o limbă de care n'a crezut, că

tațunilor; — primească și pe calea aceasta recunoșință tuturor.

Societatea pentru fond de teatru român, închipuită adunarea sa de est ană întinută în Lipova poate să fie mândră de splendidul sprigini și iubire netăgăduită, cu care a fost îmbrățișată și să dică: Veni, vidi, vici.

Virgil Onișiu.

Scrisori din Italia.

Corespondență particulară a „TELEGRAFULUI“.

Cutremurul din Casamicciola

Neapoli, 31 Iulie.

V'am telegrafiat târziu și ve vor fi ajuns și mai târziu poate, din cauza aglomerării, telegramele mele.

Dar, ce voi? În primele momente după desastra, nici nu me puteam gândi. Căutam pe cei doi compatrioți, cu cari stam, și pe cari nu speram să mai găsesc viață.

Imensă și nenorocirea, e unică în acest secol. Și adă, încă sunt sub impresiunea sfâșietoare. Ori unde întorc fața dinaintea ochilor mei văd un spectacol înfricoșător, văd cimitirul din Casamicciola.

E un cimitir îngrozitor, unde mintea se rătăcesc, să perde.

E oribil!

28 Iulie. — Pe la 9¹/₂ ore seara, muzicele pretutindeni umpleau aerul de sunete melodioase. Aci se dansă, dincolo se făcea muzică, dincolo spectacole teatrale; toți căutau se petreacă o frumoasă sărbătoare de vară în modul cel mai atrăgător.

O sguditură teribilă, o bubuitură infernală, și totul era sfârșit. Casamicciola nu mai există.

Populația Casamicciolei era de 4500 locuitori; numărul celor veniți pentru sărbătoarea peste 1,500. Dintre toți aceștia au scăpat cu viață vreo 550; aproape alții 500 sunt mai ușor sau mai greu răniți, prin spitale; restul? îl puteți imagina.

Au scăpat acei ce erau la teatru — o baracă de lemn, — acei cari asculta muzică în salonul de cristal al stabilimentului Mauzi, vre-o 30 persoane ce erau în cafenele din piață centrală și cei ce erau în piață Marinei.

Doctorul Lungu, compatriotul meu, era în salonul de cristal. O domnisoară cântă la piano, un tineri întorcea muzica și vre-o 30 persoane asculta religioză muzică. La un pasaj se audă sguditura și cu densa cristale și un om din ultimul cat cădu. Toți se aruncă spre ușă; o mobilă viețuitoare se formă și cu mari sforțări putu scăpa o parte din ei, trecând pe deasupra celor lăsați.

Tinérul care întorcea muzica scăpa cu multe contusiuni; dășora ce cântă peră.

De abea scăpat, doctorul Lungu alergă în piață centrală învecinată, și acolo găsi pe cel-alalt compatriot, G. Mugur.

El lăsat îngețată la cafeneaua de lângă otelul Manzi. De odată farfurioara și cădu din mână și — ceea ce nici acum nu și poate explica — instinctul de conservare sau destinul îl său să fugă în mijlocul pieței.

Împregiul lui se strinsese vre-o 30 persoane și toate scăpară ca prin miracul.

Cu toții luară drumul spre marină.

Spectacolul era îngrozitor: murili încă cădeau și tipete sfâșietoare se rădica din toate pările la cerul întunecos.

el a vorbit-o cândva. Conversația avea loc în cabinetul de lucru a lui Sten, ce da în odaia sa. Ușa de pe scară era închisă, însă urcând către valoarea dășorei audii un fragment de dialog ce s'ar putea resuma și traduce astfel;

— Nu, disse Stenson, dă te înșeli. Baronul n'are nici un interes să face descoperirea aceasta.

— Să poate, domnule intendant, răspunse necunoscutul, dară nu mă costă nimic să convinge despre aceasta.

— Dar așa dă vinđi secretul aceluia, care să mai mult, așa e?

— Se poate. Ce-mi oferi dă?

— Nimic! Eu sunt sărac, pentru că am fost totdeauna cinsit și desinteresat; toate căte le vedea aici nu sunt a le mele. Eu n'am decât viață, ieș-o dacă și să pare bună de ceva.

La vorba aceasta, prin care bătrânu Sten părea predat volniciei unui bandit, dl Goefle sări cu un pas peste două trepte spre a-i veni în ajutor; dară glasul italian replică cu liniștea cea mai mare:

Ce vrei se faci, domnule Stenson? Ei bine liniștește-te, dă te poți scăpa din nevoie aceasta; ai să cauți numai talerii în vechiul ascunzis, care-l au toti oamenii cei bătrâni. Dă ușor poți găsi mijloace, a plăti pe Manasse pentru a te asigura de discrețunea sa.

D'abea făcură cătă-va pași prin întunericul cel mai mare și în mijlocul norilor de pulvere, care oprea respirația, intrără într-un riu de apă fieră. Era apa, la 68°, ce ieșea de sub zidurile stabilimentului Belliazi, era o nouă nenorocire, o moarte mai atroce pentru cei, cari ar mai fi putut vețu sub ruine.

Aproape de spitalul Misericordia, Mugur audî un strigăt de ajutor, primul strigăt; se plecă și găsi un om subdărămat; cercă sălveze, dar i-rupte în plâns sfășietor. Scăparea era imposibilă: o casă cu trei etaje era deasupra lui.

Muri.

* * *

La villa Balsamo, un bătrân gol, numai cu un cerșaf pe umeri, cu figura de idiot, fugea. Nu s'a mai găsit: poate că fugi la o altă moarte.

La villa Canetti, unde locuam noi, era groasnică catastrofa. Din două palate nu se mai vedea de cât două mitive imense. Scăparea dintre proprietari trei frați și o soră în grădină; părintele și trei surori sub ruine.

Eram peste 60 persoane la Villa Canetti: se salvaseră numai o p. Gemetele celorlați se audau încă sub ruine.

Un amic, Fede, își făcuse bagagele ca să plece a doua di la 4 ore dimineață. Plecase mai nainte pentru eternitate.

Un altul, Cerillo din Caserta, a rămas sub ruine cu 5 persoane din familia sa. S'au desagropat adi, morți.

Alți 35 stau încă sub ruine... poate vii.

* * *

Ajuns la marină, doctorul Lungu și Mugur, veniră la Napoli cu primul vapor.

* * *

29 Iulie. — Un presimtem sinistru mă gonia din Casamicciola. Plecasem cu 4 ore înaintea catastrofei și până a doua di n'am scut nimic. De abia respândea navela, am și alergat împreună cu pictorul român Valențin, spre a scoate de sub ruine pe cei doi compatrioți: atât eram de sigur, că ei n'au putut scăpa.

Își rupea inima spectacolul dela imbarcader. Pe o lungime de un chilometru cheul gema de lumea desolată. Soldații de abia puteau confinea cu armele pe acești oameni, cari aveau la locul sinistrului căte o rudă; tipau, își rupeau părul și mulți voiau să se arunce în mare.

Am ajuns la Casamicciola la 12 ore diua.

Era teribil, era imens, era sdrobitor!

În piața Marinei, singura care a putut scăpa mai puțin atinsă, zăcea cadavrele mutilate și răniți. Strigate, și urlete sălbatice, ce păreau că ies din inima infernului, umpleau aerul și ne sdrobeau cu deschivere.

Ajutoarele veniseră numeroase — peste 300 soldați de infanterie, geniu și sapeuri — dar confuziunea era mai mare. Capetele se perduseră înaintea acestei imensități infernale.

Toți alergau, se loveau, strigau, urlau, plângau...

Oh, nu, nu pot să vă descriu sfâșietarea scenă!

* * *

Am plecat îngribă la Villa Canetti împreună cu trei Englezi, ce se oferiseră spre a ne ajuta, cu un marină și doi bersaglieri.

Înainte de a ajunge, o femeie ce își plângă trei morți ne întrebă:

— Să Dv. căutați pe cineva?

— Da! respunserăm noi.

— Unde locuiau?

— Villa Canetti.

— Oh! Villa Canetti! Dumnețeu să vă fie! răspunse ea, lăsând față scăldată în lacrămi pe peptul ei plin de sânge.

Vă imaginați?

* * *

Am sburat acolo cu desnașduirea în inimă.

Plângem.

— Manassè a fost om de cinste. Banii acestia...

— N'au fost pentru el, precum presupun; dară el a judecat altfel, căci el și i-a ținut totdeauna pentru sine însuși!

— Dta și calumnie!

— Ori și cum, Manassè e mort, și celalalt...

— Celalalt încă a murit, o sciu.

— Dta o scii? De unde o sci?

— N'am să mă explic în privința aceasta. El nu mai este, aceasta o sciu de bună samă, și dta potă spune baronului ce vei vrea. Eu nu te tem. Adio; eu nu mai am dile multe, lasă-mă să cuget la măntuirea mea, aceasta este de aici încolo unicul lucru, ce mă preocupă. Adio, lasă-mă, îți dic, eu n'am bani.

— Aceasta îți este vorba cea din urmă?... Dta scii, că într'o oră, voi fi în serviciul baronului?

Puțin me privesc.

— Dta îți poți gândi, că eu n'am venit atâtă cale ca să mă plătesc cu făgădueli.

— Fă ce vrei.

(Va urma.)

Ne-am apropiat de ruine. Cadavrele zăcea multilate în jurul nostru.

Încă odată, plângem...

Un urlet audii în grădină, un urlet de fără selbatecă. Alergăm, și fiul cel mai mare al proprietarului.

Urlă, strigănd în brațe cadavrul părintelui și sororilor sale.

Urlă, bătându-și peptul și rupându-și părul și carneau cu proprieță-mâni.

Ochii sunt infectați de sânge și spumele se grămadesc la gura lui însângerată, și urlă, urlă ca o adevărată fără.

Ne făcea frică... era nebun!

Sora lui ne asigură. Lungu și Mugur erau scăpați.

Am mers înainte.

Oroare!

Mii de cadavre fără formă umană, deja trecute în stare de putrefacție și mutilate în cel mai oribil mod zăcea împregiurul nostru. Strigătele lugubre de ajutor eşau încă de sub ruine și noi nu puteam face nimic.

O femeie stă lângă o casă căutând: O, fi mi, fi mi unde sunteți? și acest cântec îl repetă diua și noaptea. Ea nebunise.

O altă femeie ținea în brațe un cadavru și, plină de veselie, îl întorcea și îl săruta necontentă. Îl săruta pe capul sfârmat, pe creierii sleiți. Era fiul ei.

Lângă mărețul spital Misericordia, care acopere sub dinsul pe toți copii bolnavi și pe doctorul Palma, un om consolă cu cuvinte și sărutări și trecea degetele-i tremurătoare prin părul unui cadavru înnegrit și umflat. E soția lui.

La stabilimentul Melliazzi, bătrânul casier zace sdrubit cu deseșverșire și împregiurul lui alte patru cadavre în aceeași stare.

La stabilimentul Manzi, o movilă de carne nici are aspectul de cadavru uman. E ceva oribil.

Mai înainte un preot bătrân cetea ultima rugăciune în sughiuri și lacrămi, la o femeie ce respiră. În jurul lor, toți trecoții se oreau, îngunchiau, și cu capetele goale plângau și cântau ultima cântare a morții.

Mai înainte, un carabinier ținea în brațe pe un om gol. Voesce sălveze, un mur cade și aruncă creierii amânduroră în mijlocul strădei, lângă noi.

La Piccola Sentinela... la Piccola Sentinela e atât de imensă, atât de infernală opera destrucției, opera morții, în cât nu vă pot scrie nimic acum. Sunt încă mișcat de îngrozitorul tablou...

Înainte, înapoi, pretutindeni, cadavre, cadavre cu mii de cadavre cu forme oribile, desolație, oroașa, moartea, infernul.

M'am întors la Napoli, cuprins de friguri.

Detalii pe mâini.

Largo-Gagliardi, 12.

Vasile Cistoforianu.

Varietăți.

* Ministrul reg. ung. de comerț a delăturat ordinul prin care se oprișe importul de porci din România.

* (Comisiunile de Sanitate în provincie.) Uniunea medicinală din Buda-pesta a dat o provocare, prin care atrage atenția celor ce se cunosc asupra instituțiunii comisiunilor de sanitate, cu scop de a impiedica importarea epidemiei de coleră. Scopul comisiunilor ar fi a aduna date din timpul din urmă și a controla vinderea mijloacelor de traiu precum și apa de beut. De asemenea ar trebui că și locuințele să devină un obiect de cercetare conșcientioasă și minuțioasă.

* (Comisiunea de reambulare). Despre lucrările acesteia cetim în "Telegraful" din București următoarele:

Comisiunea de delimitare austro-română a început lucrările dela Pietrile Roșii, punct necontestat între Bucovina și Moldova.

De acolo trecând la Hangu sa constatătă încărcarea și ni s'a restituit un întreg munte.

De acolo la punctele Buhalnița și Târcău, asemenea dovedinduse mari încălcări, s'a dispus reintegrarea noastră în posesiunea munților încălcăti.

Dela Slănic comisiunea o să se transporte la Vrancea; aci încălcările sunt mari, munții întregi, din Vrancea au trecut treptat în posesiunea ungurilor, așa că actualmente pichetele unguresc sunt pe valea Putnei, pe când din vechiu erau pe zarea munților.

Diarul "Nepărtitorul" dice, că se va putea găsi în familia Mircea un document dela 1839, prin care se constată adevărata puncte de hotare ale Vrancei despre Ungaria: — ar fi de dorit ca administrația să pue în cunoștință pe Vrânceni a se prezenta înaintea comisiunei și a da informații spre ași recăpăta munții perduți, cari pentru ei sunt de o mare valoare, servindule la pășunarea oilor.

* Amiciția între cehi și slovacii „Narodnie Noviny“ din Turocz-Szent-Marton dice că „Beszeda“ din Mărischostran (reuniunea casină) a aranjat o excursiune în Filipov la care au fost invitați și slovacii din Ungaria. Din isvorul amintit numai atâtă se poate scrie, că din partea slovacilor a participat la excursiune și bătrânul Dr Hurban care în vorbirile sale ținute către tinerimea slovacă a accentuat cuvintele, că „dănsa pentru comorile din lume să nu sedea.“ Corespondentul în corespondență „N. N.“, o femeie, dice că au numit pe Dr. Hurban „tatăl slovacilor“. Excursanții au ocupat 92 trăsuri, așa dară se poate, că au participat foarte mulți la excursiunea aceasta.

* (Un avocat dispărut.) Avocatul Iosef Gaál s'a depărtat în seara din 14 Iulie n. din locuința sa și a luat o pușcă cu două țevi și o traistă de vînat, dicând, că vrea să meargă la vînat, dară până adi nu s'a mai intors. Respectivul va fi curățat de deregătorie. Gaál e în etate de 69 ani, mic de stat și trupos. Părul din cap și barba e cărunță. La depărtarea sa a purtat vesminte ungurești și cisme de lac.

* (Un vis.) Fiul lui Ezerveny lucrător de instrumente în Königgrätz a sărit Vineri seara, din al doilea etajul al casei, jos pe stradă. Respectivul a visat, că se sădă într-un wagon dela drumul ferat și că să intempletă o nenorocire cu dinșii. Înforțat de aceasta intemplare sare iute din pat, și luându-si cu sine un geamantan de călătorie, cugetând, că sare din wagon, a sărit prin fereastra deschisă pe pardosala strădei. Nefericitul acesta și-a rupt un picior și și-a sguduit crierii.

* (Un preot ca atentator.) Episcopul Hryniiesiecki, la intrarea sa în oficiu, a ținut un discurs în Vilna către preoțimea rom. cat. în care amenință pre toți preoții, cari până aci au făcut vre un lucru demn de pedeapsă, cu severitate hotărâtă. Amenințarea a atins pre doi preoți rom. cat., cari până acum au dus o viață foarte desfrânată, întrată, încât unul dintre aceștia a vrut să omoare pe episcopul și apoi pe sine însuși. Spre scopul acesta se însinăza la audiență. Din intemplare celalalt preot fu admis să intre la episcopul înainte și acesta cade la picioarele episcopului, se roagă de ertare, și spre multătumă, îl descoperă planul preotului ce aștepta afară. Când intră și cel de afară în sala de audiență fu prinș și în busunarul acestui aflată un revolvér încărcat și o sticluță cu venin.

* (O morit la terastă.) În Honetschlag, cercul Oberplanului, după cum dice „Volksztg.“ din Crumau, în Dumineca trecută s'a certat doi fiori din Oberplan cu un servitor din Honetschlag. Cel din urmă, care sta pe o scară ca să vorbească cu aleasa lui pe fereastă, fu amenințat de cei doi din Oberplan să vie jos. Fiind că acesta n'a vrut să se scobore, se sue fiul neguțătorului H. din Oberplan și împunge pe servitorul cu cuțitul în picior. Prin aceasta a tăiat o vînă principală a servitorului, care cădu amețit de pe scară și în scurt timp și încetă din viață. Făptuitorul sa presentat el însuși în dilele cele mai de aproape la judecata din Oberplan.

Conspectul operațiunilor Institutului de credit și de economii „Albina“ pro Iuliu 1883.

	fl. cr.
Numerariu în 30 Iunie	60,535,89
Depuneră	144,432,33
Cambie rescumperate	114,288,84
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	8,258,53
Interese și provisioane	12,197,57
Fondul de pensiune	59,75
Monetă vândută	103,315,27
Efecte	9,668,79
Conturi curente	87,391,15
Diverse	6,867,58
	fl. 547,015,70

Esitate.

	fl. cr.
Depuneră	86,550,35
Cambie escomptate	150,865,74
Împrumuturi hipotecare și alte î	

Nr. 3024. Scol. [466] 2—3

Spre conferirea următoarelor stipendii din fundațiunile archidioceseei gr. or. române a Transilvaniei, anume:

1. două stipendii din fundațiunea Cologeană à 60 fl. v. a. anuali pentru elevi din scoalele medii;

2. un stipendiu din fundațiunea M. Peiovici à 60 fl. v. a. anuali pentru gimnaziști,

să scrie concurs cu terminul până 15/27 August a. c.

Concurenții au la probă cu acte oficioase, că sunt români de confesiunea greco-orientală; lipsiți de mijloacele materiali spre continuarea studiilor; deplin sănătoși, și că în semestrul ultim al anului scolaric 1882/3 au raportat din studii calcul general foarte bun.

La conferirea stipendiilor din fundațiunea Cologeană se vor preferă conform literelor fundaționali — *ceteris paribus* — concurenții din muntele Apuseni ai Transilvaniei.

Cerările instruite cu documentele relative la condițiunile de mai sus sunt să așterne direct la acest consistoriu. Cele neinstruite, sau intrate după termenul prefat nu se vor considera.

Sibiu, 26 Iulie 1883.

Dela consistoriul archidiocesean gr.-or.

Nr. 631 — 1883. [459] 3—3.

CONCURS.

Pentru anul scol. 1883/4 sunt să se da 4 stipendii de căte 10 fl. pe lună pentru elevii scoalei de agronomie din Mediaș.

La folosirea stipendiilor pe întreg timpul studiului pot reflecta:

1. Cei născuți în una din comunitățile din fundul regiunii și care sunt primiți la scoala de agronomie din Mediaș.

2. Cari vor documenta viață neîmpărată.

3. Cari, dintre mai mulți egal vrednici, se va considera mai lipsit.

Dela stipendist se recere să producă testimoniu dela direcțiunea scoalei agronomice din Mediaș despre progresul făcut. Neproducerea acestui testimoniu are de urmare detracțarea stipendiului.

După înțelegerea condițiilor însărate stipendiile se vor distribui fără privire la religiune și naționalitate.

Suplicele instruite:

a) Cu carte de botez;
b) Cu atestat dela directorul deprimare la scoala agronomică din Mediaș;

c) Cu testimoniu despre absolvierea scoalei poporale, reale sau medii;
d) Cu atestat oficios despre săracie.

Sunt să se trimit cel mult până în 15 Septembrie aici.

Sibiu, 3 August, 1883.

Oficiul central al universității săsești.

Nr. 157. [464] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Osci, devenită vacante prin moartea parochului Vasiliu Popp, se scrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

a) locuință liberă în casa parochială cu 2 încăperi și o tindă, precum și toate edificiile economice necesare unui econom, computate la an 20 fl. v. a.;

b) usufruirea porțiunii canonicice, pe care comuna bisericăescă o plătesc de toate dările, constătoare din 8 jugări 1595 \square° arătură, 6 jugări 480 \square° feneț, 1 jugăr 1325 \square° pășune și 2 jugări 380 \square° neproduc-

tiv cu venit curat la an 100 fl. v. a.;
c) birul preoțesc dela 70 familii à una mărtă mică (16 cupe) per 1 fl. 70 fl. v. a.;

d) tot dela atâtea familii căte 1 di de lucru sau 40 cr. = 28 fl. v. a.;
e) venitul stolar socotit după calculul de mijloc = 32 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această stațiune sunt avisați, suplicile lor de concurs instruite cu documentele prescrise de statutul organic și de regulamentul pentru parohii, ale așterne până în terminul memorat, subscrusalui oficiu protopresbiteral în Giurgești posta ultimă Reteag (Reteag).

Oficiul protopresbiteral gr.-orient. al tractului Dejului.

C. Giurgești la 30 Iunie 1883.

În contelegeră cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
administr. protopresbiteral.

Nr. 170 [452] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învățătoresc la scoala confesională gr. or. din Vidra superioară, protopresbiteral Câmpeni se deschide concurs până la 15 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir și lemne de foc.

Petitionile instruite conform legilor din vigoare au de a se subține „oficiului protopresbiteral gr. or. în Abrud”, până la terminul mai sus indicat.

Vidra superioară în 7 Iulie, 1883. Comitetul parochial gr. or. din Vidra superioară în contelegeră cu

Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or. ca adm.

Nr. 164. [455] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei de învățătoriu la scoala confesională greco-orient. din comuna Aciliu, protopresbiteral Salistei, se scrie concurs cu termin până la 18 August st. v.

Emolumentele sunt:

Salariu anual 200 fl. v. a. ce se vor plăti în rate lunare.

Cuartir și lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa acest post au la adresa cererile instruite conform legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al tractului Salistei în Sibiu până la terminul sus indicat.

Aciliu, 10 Iulie, 1883.

Oficiul protopresbiteral în contelegeră cu comitetul parochial.

Nr. 232 [462] 2—3

CONCURS.

Învințânduse aședarea unui capelan lângă neputinciosul preot din Berghin și filia Colibi ca parochie de clasa a III-a prin preaînaltul ordin consistorial din 14 Iulie 1883 Nr. 2275 B., se scrie pentru ocuparea acestui post concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Capelanul se asigură din venitul parochiei de 400 fl. v. a. la an 200 fl. v. a.

Doritorii la acest post de capelan au la adresa suplicile înzestrăte conform legilor în vigoare cu documentele recerute oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeș în 21 Iulie 1883.

Oficiul protopresbiteral pr. or.

În contelegeră cu comitetul parochial:

Ioan Tipeiu m. p.,
protopresciter,

Nr. 473—1883.

[454] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor poșturi la scoalele grădinișare, și așteaptă:

1. învățătoriu adjunct la scoala din Orlat, comitatul Sibiuului, cu salariu anual de 200 fl. v. a., relut de quartier 12 fl. 60 cr., și trei stângini lemne de foc, eventual relutul pentru ele.

2. Învățătoriu adjunct la scoale din Voila, comitatul Făgărașului, cu salariu de 180 fl. v. a. quartir liber și lemne de foc dela comunitate.

Petenții la aceste poșturi să-și aștearcă suplicile provăduite cu diploma de cuașificare și alte documente necesare până la 20 August a. curentă la:

„Comitetul administrativ scolaric al fondului fostilor grădinișari din regimul I român la Sibiu.”

Nr. 319

[461] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III a Birtini, protopresbiteral gr. or. al Zarandului în urma ordinației Venerabilului consistoriu archidiocesean ddt. 14 Iulie a. c. Nr. 2351 B. se scrie concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele impreunate cu acest post parochial sunt 325 fl. v. a. la an, care înseamnă că timpul se mai poate urca.

Doritorii de a competa la această parohie vor avea să aștepte petitionile lor instruite în sensul „Statutului organic” și al Regulamentului congresual pentru parohii, la subscrusalul, până la terminul sus indicat.

Brad în 20 Iulie 1883.

În contelegeră cu comitetul parochial:

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 3075 1883

[463] 3—3

Publicații.

În afacerea de reglare de posesie și a segregării de pădure în comunele Boiu Mare și Boiu Mic pentru începerea lucrărilor premergătoare, designarea plenipotențialilor, alegerea inginerului și pentru pregătirea planului și preliminarului de spese, mai departe pentru autenticarea lucrărilor primitive, pentru întreprinderea clasificării și a estimării, și încât lucrurile premergătoare să fie autentice pentru peractarea meritorică se pune de ne peractare pe **12 Septembrie, 1883 la 3 ore după ameașă** și cele următoare în locuința domnului Szentkereszti Pál în comună **Boiu mic**, la care invitați să observă, că absența lor nu va fi pedește cursul peractării.

În numele tribunului.

Elisabetopol, 13 August 1883.

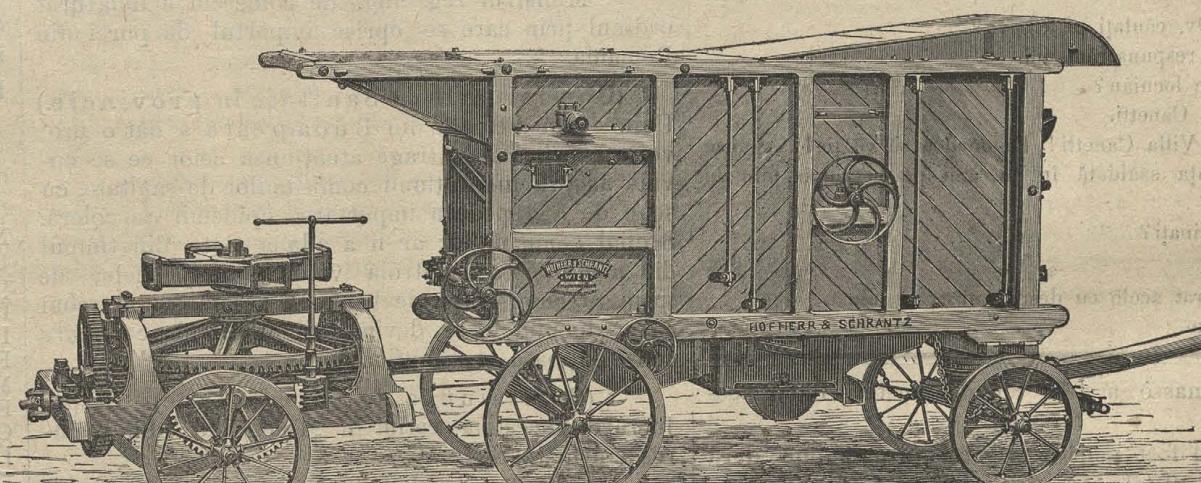
Káplány Géza m. p.,
judecător esmis.

[451]

3—3

Se primesc
un tinere bine crescuți, cu cel mai puțin patru clase elementare, ca

învățăcel de neguțătorie
la
Antonie Bechitz în Sibiu.

ANDREIU TÖRÖK,
espoziție de mașini agricole și fabrică de mașini
în Sibiu, poarta Cisnădiei, strada dumbrăvei Nr. 1,
recomandă cu prejuri și condiții foarte eftine
mașine de îmblătit întoarse cu mâna, cu cai și cu vapor,
escelente ciure de cernut, Trieure
precum și
și tot felul de mașini și recuizite care aparțin specialității acesteia.
Reparaturile se execuționează foarte eftine și foarte prompt.

[441] 4—6